

Udkast**Forslag****til****Lov om ændring af militær retsplejelov**

(Styrkelse af mulighederne for at pågribe militært personel, der er narkopåvirket i tjenesten)

§ 1

I militær retsplejelov, lov nr. 531 af 24. juni 2005, som ændret ved § 100 i lov nr. 538 af 8. juni 2006, § 8 i lov nr. 639 af 12. juni 2013 og § 3 i lov nr. 1550 af 19. december 2017, foretages følgende ændringer:

- 1.** I § 15, stk. 1, ændres »foretager udåndingsprøve« til: »afgiver udåndings-, spyt- eller svedprøve eller lader sine øjne besigtige«.
- 2.** I § 15, stk. 2, 1. pkt., ændres »udåndingsprøve« til: »udåndings-, spyt- eller svedprøve eller at lade sine øjne besigtige«.
- 3.** I § 15, stk. 2, 2. pkt., ændres »udåndingsprøven« til: »udåndings-, spyt- eller svedprøven eller øjenbesigtigelsen«.
- 4.** I § 15, stk. 2, 2. pkt., ændres »§ 20 eller en overskridelse af en promillegrænse fastsat i medfør af § 21 eller« til: »§ 20, en overskridelse af en promillegrænse fastsat i medfør af § 21 eller en overtrædelse af«.

§ 2

Loven træder i kraft den 1. januar 2023.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer, som henholdsvis de færøske eller grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning og baggrund
2. Lovforslagets hovedindhold
 - 2.1. Gældende ret
 - 2.2. Forsvarsministeriets overvejelser
 - 2.3. Den foreslåede ordning
3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige
4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
5. Administrative konsekvenser for borgerne
6. Klima- og miljømæssige konsekvenser
7. Forholdet til EU-retten
8. Hørte myndigheder og organisationer m.v.
9. Sammenfattende skema

1. Indledning og baggrund

Forsvarets personel varetager i tjenesten en lang række opgaver, der kræver skærpet opmærksomhed, herunder håndtering af våben og farligt materiel, hvor fejlbetjening kan få alvorlige konsekvenser. Tjenstgørende militært personel, der er påvirket af euforiserende stoffer, vil dermed også kunne bringe både deres eget og deres kollegaers liv og sikkerhed i fare. Derfor er misbrug af euforiserende stoffer uforeneligt med militærtjenesten.

Det følger af militær straffelov, at det er strafbart ved indtagelse af blandt andet euforiserende stoffer at bringe sig i en tilstand, hvor man ikke er i stand til at varetage sin tjeneste på fuldt forsvarlig måde, samt at det er strafbart i tjenesten eller på militært område at være i besiddelse af eller indtage euforiserende stoffer.

I dag giver militær retsplejelov mulighed for, at Forsvarsministeriets Auditørkorps og andre militære myndigheder, herunder Militærpolitiet, til enhver tid kan kræve, at tjenstgørende militært personel, som fører motordrevet køretøj eller varetager opgaver, for hvilke der er fastsat særlige promillegrænser, afgiver udåndingsprøve med henblik på at teste, om personen er påvirket af alkohol.

Regeringen finder, at der er behov for, at der på tilsvarende vis til enhver tid kan foretages kontrol af, om tjenstgørende militært personel, der fører motordrevet køretøj eller i øvrigt varetager opgaver, for hvilke der er fastsat særlige promillegrænser, er påvirket af euforiserende stoffer.

Med dette lovforslag lægger regeringen derfor op til, at der indføres mulighed for, at Forsvarsministeriets Auditørkorps og andre militære myndigheder kan afkræve spyt- og svedprøver samt foretage øjenbesigtigelse af tjenstgørende militært personel som eksempelvis fører køretøjer. Der vil være tale om samme mulighed, som politiet i dag har efter færdselsloven, hvor politiet til enhver tid kan kræve, at føreren af et køretøj afgiver udåndings-, spyt- eller svedprøve eller lader sine øjne besigtige.

Den foreslåede ændring vil således styrke mulighederne for at pågribe narkopåvirket militært personel, som fører motordrevet køretøj eller varetager opgaver, for hvilke der er fastsat særlige promillegrænser.

2. Lovforslagets hovedindhold

2.1. Gældende ret

Efter § 15, stk. 1, i militær retsplejelov, lov nr. 531 af 24. juni 2005, har Auditøren og andre militære myndigheder mulighed for at kræve, at tjenstgørende militært personel inden for Forsvarsministeriets område, som fører motordrevet køretøj eller i øvrigt varetager opgaver, for hvilke der er fastsat særlige promillegrænser, foretager udåndingsprøve.

Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2004-05, tillæg A, side 1063, at udåndingsprøve kan kræves i form af stikprøvekontrol, og at adgangen til at kræve udåndingsprøve i det hele svarer til færdselslovens § 55, stk. 1. Der stilles således i bestemmelsen ikke krav om, at der skal være konkret mistanke om, at den pågældende er påvirket af alkohol. Militært personel, der er omfattet af bestemmelsen, skal på forlangende afgive en udåndingsprøve.

Det fremgår endvidere af bemærkningerne, at formålet med indsættelsen af bestemmelserne var "at markere det uacceptable i at udføre tjeneste i forsvaret under indvirkning af alkohol eller euforiserende stoffer i forbindelse med opgaver, som kræver skærpet opmærksomhed, og hvor fejlbehandling eller fejlbetjening af materiel kan få alvorlige konsekvenser". Formålet med bestemmelsen i militær retsplejelov er dermed at understøtte håndhævelsen af militær straffelov i relation til de opgaver, der opremses i § 15, stk. 1, i militær retsplejelov.

Efter § 15, stk. 2, i militær retsplejelov kan en person fremstilles til udtagelse af blodprøve og til afgivelse af urinprøve, hvis vedkommende nægter at afgive udåndingsprøve, eller hvis vedkommende ikke er i stand til at afgive prøven. Det samme gælder, hvis udåndingsprøven giver grund til at antage, at der foreligger en overtrædelse af § 20 i militær straffelov eller en overskridelse af promillegrænser fastsat i medfør af § 21 i militær straffelov eller færdselslovens §§ 53 og 54 om spirituskørsel og kørsel under påvirkning af bevidsthedspåvirkende stoffer, sygdom m.v.

Ved bekendtgørelse nr. 220 af 20. marts 2009 om promillegrænser på særlige områder for tjeneste i forsvaret har forsvarsministeren i medfør af § 21 i militær straffelov fastsat promillegrænser for en række særlige opgaver og ophold på særlige områder for tjenstgørende militært personel. Bekendtgørelsen fastsætter bl.a. promillegrænser for udførelse af vagttjeneste, skarpskydning og omgang med skarpladte våben, ammunition og eksplosivstoffer, omgang med stoffer og produkter indeholdende radioaktivt materiale, kørsel med motordrevet køretøj på militære områder, der ikke er omfattet af færdselslovens bestemmelser, og for adgang og ophold på Forsvarets afspærrede skydeområder.

Efter § 15, stk. 3, i militær retsplejelov kan militært personel desuden fremstilles til udtagelse af blodprøve og til afgivelse af urinprøve, hvis der er en begrundet mistanke om, at den pågældende gør tjeneste under indflydelse af euforiserende stoffer.

Det følger af § 20 i militær straffelov, lov nr. 530 af 24. juni 2005, at den, der ved indtagelse af alkohol, euforiserende stoffer, opstemmende eller bedøvende midler eller på lignende måde har bragt sig i en tilstand, hvor vedkommende ikke er i stand til at varetage sin tjeneste på fuldt forsvarlig måde, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år.

Af § 22 i militær straffelov følger det, at den, der i tjenesten eller på militært område er i besiddelse af euforiserende stoffer, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning. Det samme gælder den, der indtager sådanne stoffer i tjenesten eller på militært område.

2.2. Forsvarsministeriets overvejelser

Misbrug af euforiserende stoffer er uforeneligt med militær tjeneste, idet Forsvarets personel i tjenesten varetager en lang række opgaver, der kræver skærpet opmærksomhed, herunder håndtering af våben og farligt materiel, hvor fejlbetjening kan få alvorlige konsekvenser.

I § 15 i militær retsplejelov er der i dag ikke hjemmel til, at Forsvarsministeriets Auditørkorps eller andre militære myndigheder, herunder Militærpolitiet, rutinemæssigt eller stikprøvevis kan kræve, at tjenstgørende militært personel inden for Forsvarsministeriets område, som fører motordrevet køretøj eller i øvrigt varetager opgaver, hvor der gælder særlige promillegrænser, lader sig teste for narkopåvirkning ved hjælp af spyt- eller svedprøve eller ved at lade deres øjne besigtige. Bestemmelsens stk. 1 hjemler i dag alene adgang til at kræve udåndingsprøve, som benyttes til at måle mængden af alkohol i blodet.

Forsvarsministeriet ser derfor behov for at styrke muligheden for håndhævelse af de bestemmelser i militær straffelov, som markerer det uacceptable i at udføre tjeneste i Forsvaret under indvirkning af euforiserende stoffer.

Forsvarsministeriet finder, at det vil være mest hensigtsmæssigt, at der gives Forsvarsministeriets Auditørkorps og andre militære myndigheder, herunder Militærpolitiet, samme adgang til at stille krav om spyt- eller svedprøver samt foretage øjenbesigtigelse, som der i dag gælder i relation til at stille krav om udåndingsprøve. Det vil indebære, at Forsvarsministeriets Auditørkorps og andre militære myndigheder, herunder Militærpolitiet, vil kunne stille krav om, at militært tjenestegørende personel skal afgive spyt- eller svedprøver eller lade deres øjne besigtige, når de fører motordrevet køretøj eller når de udfører en række nærmere oplyste opgaver, som fremgår af bekendtgørelsen om promillegrænser på særlige områder for tjeneste i forsvaret.

Det bemærkes, at bekendtgørelsen alene fastlægger promillegrænser, hvorimod der ikke fastsættes grænseværdier for euforiserende stoffer i relation til udførelsen af opgaverne. Det vurderes imidlertid at være relevant at give mulighed for at teste militært tjenestegørende personel for påvirkning af euforiserende stoffer i de tilfælde, hvor de udfører sådanne opgaver. Militært tjenestegørende personel, der udfører sådanne opgaver under påvirkning af euforiserende stoffer, vil således typisk ikke være i stand til at varetage deres tjeneste på fuldt forvarlig måde, hvorefter de vil kunne straffes efter § 20 i militær straffelov.

Muligheden for at kræve spyt- eller svedprøve og foretage besigtigelse af øjne for det militære personel, som fører motordrevet køretøj, vil i øvrigt svare til muligheden efter færdselslovens § 55, stk. 1, hvorefter politiet til enhver tid kan kræve, at føreren af et køretøj afgiver udåndings-, spyt- eller svedprøve eller lader sine øjne besigtige.

Forsvarsministeriet finder således, at der i § 15, stk. 1, i militær retsplejelov bør gives Forsvarsministeriets Auditørkorps og andre militære myndigheder, herunder Militærpolitiet, tilsvarende mulighed for at kræve spyt- og svedprøve og foretage besigtigelse af øjne for det militære personel, som fører motordrevet køretøj eller i øvrigt varetager opgaver, hvor der gælder særlige promillegrænser.

Forsvarsministeriet finder endvidere, at der i § 15, stk. 2, i militær retsplejelov bør skabes hjemmel til at fremstille en person til udtagelse af blodprøve og til afgivelse af urinprøve, hvis pågældende nægter at afgive udåndings-, spyt- eller svedprøve eller lade sine øjne besigtige, eller hvis vedkommende ikke er i stand til at medvirke hertil.

2.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at muligheden for at anvende spyt- og svedprøve samt øjenbesigtigelse indføres i § 15, stk. 1, i militær retsplejelov, således at Auditøren og andre militære myndigheder, herunder Militærpolitiet, får mulighed for at kræve spyt- og svedprøve samt øjenbesigtigelse blandt tjenstgørende militært personel, som fører motordrevet køretøj eller i øvrigt varetager opgaver, for hvilke der er fastsat særlige promillegrænser.

Auditøren og andre militære myndigheder vil dermed – i de af § 15, stk. 1, omfattede tilfælde – få samme beføjelser, som politiet har i henhold til færdselslovens § 55.

Det foreslås endvidere, at der i § 15, stk. 2, i militær retsplejelov skabes hjemmel til, at militært personel kan fremstilles til udtagelse af blodprøve eller afgivelse af urinprøve, såfremt den pågældende ikke er i stand til eller nægter at medvirke til en spyt- eller svedprøve eller øjenbesigtigelse.

3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Lovforslaget har ikke økonomiske konsekvenser eller implementeringskonsekvenser for staten, regioner eller kommuner.

Det vurderes at lovforslaget følger principperne for digitaliseringsklar lovgivning, herunder princip 5 om tryk og sikker databehandling. De prøver, der vil blive taget efter lovforslaget, vil blive behandlet i overensstemmelse med den allerede gældende ordning for udåndingsprøver og blod- og urinprøver. Det indebærer, at de prøver, der tages som stikprøver, behandles efter databeskyttelsesforordningens regler om myndighedsudøvelse. Behandlingen af personoplysninger i forbindelse med straffesager vil ske i overensstemmelse med lov nr. 410 af 27. april 2017 om retshåndhævende myndigheders behandling af personoplysninger.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget har ikke økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ikke administrative konsekvenser for borgerne.

6. Klima- og miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ikke klima- og miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.

8. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den (...) til den (...) været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Advokatrådet, Centralforeningen for Stampersonel (CS), Dansk Arbejdsgiverforening, Danske Advokater, Danske Regioner, Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, Domstolsstyrelsen, Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH), Færøernes Landstyre via Rigsombudsmanden på Færøerne, Hovedforeningen for Personel af Reserven i Danmark (HPRD), Hovedorganisationen af Officerer i Danmark (HOD), Hærens Konstabel- og Korporalforening (HKKF), Institut for Menneskerettigheder, Justitia, KL, Naalakkersuisut via Rigsombudsmanden i Grønland, Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenten for Østre Landsret, samtlige byretspræsidenter og Værnepligtsrådet.

9. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen.	Ingen.
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen.	Ingen.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen.	Ingen.
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen.	Ingen.
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen.	Ingen.
Klima- og miljømæssige konsekvenser	Ingen.	Ingen.
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.	
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering / Går videre end minimumskrav i EU-regulering (sæt X)	Ja	Nej X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Det fremgår af § 15, stk. 1, i militær retsplejelov, lov nr. 531 af 24. juni 2005, at Auditøren og andre militære myndigheder til enhver tid kan kræve, at tjenstgørende militært personel, som fører motordrevet køretøj eller i øvrigt varetager opgaver, for hvilke der er fastsat særlige promillegrænser, foretager udåndingsprøve.

De nævnte opgaver omfatter f.eks. omgang med farlige kemiske stoffer, lægefaglig og sundhedsfaglig tjeneste, skarpskydning m.m., jf. bekendtgørelse nr. 220 af 20. marts 2009 om promillegrænser på særlige områder for tjeneste i forsvaret.

Det foreslås at bestemmelsens anvendelsesområde udvides, således at den ikke alene omfatter adgang til at kræve udåndingsprøver, men tillige spyt- eller svedprøver samt øjnebesigtigelse. Dermed vil Auditøren og andre militære myndigheder, herunder Militærpolitiet, kunne kræve, at tjenstgørende militært personel inden for Forsvarsministeriets område, som fører motordrevet køretøj eller i øvrigt varetager opgaver, for hvilke der er fastsat særlige promillegrænser, afgiver udåndings-, spyt- eller svedprøve eller lader deres øjne besigtige. Auditøren og andre militære myndigheder vil dermed have mulighed for at foretage prøver og stikprøver for at vurdere, om tjenstgørende personel udfører opgaver som nævnt i § 15, stk. 1, i militær retsplejelov under påvirkning af euforiserende stoffer.

Auditørens og de militære myndigheders adgang til i henhold til § 15, stk. 1, i militær retsplejelov at foretage kontrol af, om der foreligger narkotikapåvirkning, vil herefter svare til den adgang, som politiet i dag har i henhold til færdselsloven.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2 i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 2 og 3

Det fremgår af § 15, stk. 2, i militær retsplejelov, lov nr. 531 af 24. juni 2005, at såfremt en person nægter at afgive udåndingsprøve, eller vedkommende ikke er i stand til at medvirke, kan vedkommende fremstilles til udtagelse af blodprøve og til afgivelse af urinprøve. Det samme gælder, hvis udåndingsprøven giver grund til at antage, at der foreligger en overtrædelse af militær straffelov § 20 eller en overskridelse af en promillegrænse fastsat i medfør af § 21 eller færdselslovens §§ 53 og 54.

Som konsekvens af den foreslåede ændring af § 15, stk. 1, i militær retsplejelov foreslås det, at bestemmelsens anvendelsesområde udvides, således at den ikke alene omfatter udåndingsprøver, men tillige spyt- eller svedprøver samt øjnebesigtigelse. Med den foreslåede

ordning vil det blive muligt for Auditøren og militære myndigheder, herunder Militærpolitiet, at fremstille militært personel til udtagelse af blodprøve og til afgivelse af urinprøve, hvis vedkommende nægter at foretage udåndings-, spyt- eller svedprøve eller at lade sine øjne besigtige. Tilsvarende gælder for de situationer, hvor vedkommende er ude af stand til at medvirke til at afgive udåndings-, spyt- eller svedprøve eller at lade sine øjne besigtige. Det samme vil være muligt, hvis udåndings-, spyt- eller svedprøven eller øjenbesigtigelsen giver grund til at antage, at der foreligger en overtrædelse af § 20 i militær straffelov eller en overskridelse af promillegrænser fastsat i medfør af § 21 i militær straffelov eller færdselslovens §§ 53 og 54.

Er der begrundet mistanke om overtrædelse af § 20 i militær straffelov, kan Auditøren herudover efter gældende ret, som ikke foreslås ændret, beslutte, at der skal udtages blodprøve med hjemmel i retsplejelovens § 792 b, stk. 2, eller § 15, stk. 3, i militær retsplejelov.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1 i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 4

Det fremgår af § 15, stk. 2, 2. pkt., i militær retsplejelov, at hvis der er grund til at antage, at der foreligger en overtrædelse af militær straffelov § 20 eller en overskridelse af en promillegrænse fastsat i medfør af § 21 eller færdselslovens §§ 53 og 54, så kan vedkommende fremstilles til udtagelse af blodprøve og til afgivelse af urinprøve

For at undgå fortolkningstvivel foreslås det, at bestemmelsen præciseres, således at det entydigt fremgår, at henvisningen til færdselsloven vedrører en overtrædelse af lovens §§ 53 og 54, og ikke en overskridelse af promillegrænser i færdselsloven. Ændringen er alene udtryk for en sproglig præcisering, og der er således ikke tilsigtet en ændring af gældende ret.

Til § 2

Bestemmelsen vedrører lovens ikrafttræden. Det foreslås i bestemmelsen, at loven træder i kraft den 1. januar 2023.

Til § 3

Bestemmelsen vedrører lovens territoriale gyldighed. I bestemmelsen fastsættes det, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland, men at loven ved kongelig anordning vil kunne sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de afvigelser, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Den gældende militære retsplejelov er på nuværende tidspunkt ikke sat i kraft for Færøerne og Grønland.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I militær retsplejelov, lov nr. 531 af 24. juni 2005, som ændret ved § 100 i lov nr. 538 af 8. juni 2006, § 8 i lov nr. 639 af 12. juni 2013 og § 3 i lov nr. 1550 af 19. december 2017, foretages følgende ændringer:

§ 15. Auditøren og andre militære myndigheder kan til enhver tid kræve, at tjenstgørende militært personel inden for Forsvarsministeriets område, som fører motordrevet køretøj eller i øvrigt varetager opgaver, for hvilke der er fastsat særlige promillegrænser, foretager udåndingsprøve.

Stk. 2. Nægter en person at afgive udåndingsprøve, eller er vedkommende ikke i stand til at medvirke, kan vedkommende fremstilles til udtagelse af blodprøve og til afgivelse af urinprøve. Det samme gælder, hvis udåndingsprøven giver grund til at antage, at der foreligger en overtrædelse af militær straffelov § 20 eller en overskridelse af en promillegrænse fastsat i medfør af § 21 eller færdselslovens §§ 53 og 54.

Stk. 3. ---

1. I § 15, stk. 1, ændres »foretager udåndingsprøve« til: »afgiver udåndings-, spyt- eller svedprøve eller lader sine øjne besigtige«.

2. I § 15, stk. 2, 1. pkt., ændres »udåndingsprøve« til: »udåndings-, spyt- eller svedprøve eller at lade sine øjne besigtige«.

3. I § 15, stk. 2, 2. pkt., ændres »udåndingsprøven« til: »udåndings-, spyt- eller svedprøven eller øjenbesigtigelsen«.

4. 4. I § 15, stk. 2, 2. pkt., ændres »§ 20 eller en overskridelse af en promillegrænse fastsat i medfør af § 21 eller« til: »§ 20, en overskridelse af en promillegrænse fastsat i medfør af § 21 eller en overtrædelse af«.